

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 31 grudnia 2020 r.

Pozycja 70

POSTANOWIENIE z dnia 16 grudnia 2020 r. Sygn. akt S 4/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina – przewodniczący
Krystyna Pawłowicz
Wojciech Sych – sprawozdawca
Michał Warciński
Andrzej Zielonacki,

w związku z wyrokiem z 16 grudnia 2020 r. (sygn. SK 26/16),

p o s t a n a w i a:

na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) zasygnalizować Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej konieczność rozważenia stosownej modyfikacji regulacji prawnej zawartej w art. 106a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444, ze zm.).

Orzeczenie zapadło większością głosów.

UZASADNIENIE

1. W wyroku z 16 grudnia 2020 r. (sygn. SK 26/16) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 106a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444, ze zm.; dalej: k.k.) jest zgodny z:

- a) art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) art. 30 oraz art. 40 zdanie pierwsze Konstytucji,
- c) art. 41 ust. 1, art. 47 i art. 65 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

W pozostałym zaś zakresie umorzył postępowanie na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: uotTK).

2. Trybunał Konstytucyjny stoi na stanowisku, że zarówno decyzja o tym, czy zatarcie skazania powinno następować z mocy ustawy (tak w obowiązującym k.k. oraz ustawie z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks karny, Dz. U. Nr 13, poz. 94, ze zm.), czy też na wniosek skazanego po spełnieniu przepisanych prawem kryteriów (tak w rozporządzeniu Prezydenta Rze-

czypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. – Kodeks postępowania karnego, Dz. U. Nr 33, poz. 313, ze zm., dalej: k.p.k. z 1928 r., oraz w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. – Kodeks karny, Dz. U. Nr 60, poz. 571, ze zm., dalej: k.k. z 1932 r.), należy do prawodawcy pozytywnego. Ma on również prawo do ustanawiania wyjątków od ogólnej reguły zatarcia skazania, jeżeli przemawiają za tym określone wartości wynikające z Konstytucji lub wiążącego Rzeczpospolitą Polską prawa międzynarodowego.

3. Wyrok Trybunału w sprawie o sygn. SK 26/16 potwierdził, że wyłączenie *ex lege* zatarcia skazania na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, jeżeli pokrzywdzony był małoletnim poniżej lat piętnastu, jest – co do zasady – w świetle Konstytucji dopuszczalne. Niemniej jednak nie oznacza to, że skład orzekający nie dostrzega pewnych mankamentów art. 106a k.k. odnośnie do innych sytuacji faktycznych, aniżeli leżącej u podstaw rozpatrywanej sprawy.

W ocenie Trybunału ustawodawca powinien jednak odstąpić od swoistego „automatyzmu” art. 106a k.k. w odniesieniu do spraw nietypowych, a które znane są judykaturze karnej. Chodzi tu przede wszystkim o sytuacje, gdy formalnie doszło do przestępstwa z art. 200 § 1 k.k., jednakże były to:

- obcowanie płciowe lub inna czynność seksualna pomiędzy młodocianym (np. siedemnastolatkiem) a osobą prawie piętnastoletnią za obopólną, świadomą zgodą;
- obcowanie płciowe lub inna czynność seksualna pomiędzy pełnoletnim a osobą poniżej piętnastego roku życia za obopólną, świadomą zgodą, w sytuacji gdy osoba nieletnia świadomie wprowadziła w błąd odnośnie do swojego wieku, zaś jej warunki psychofizyczne uzasadniały przeświadczenie, że ukończyła piętnaście lat.

W związku z powyższym wydaje się zasadne zmodyfikowanie art. 106a k.k. w ten sposób, aby w opisanych wyżej przypadkach zatarcie skazania mogło nastąpić na wniosek skazanego po upływie określonego terminu i po spełnieniu przez niego przepisanych prawem wymogów. Choć Trybunał nie przesądza, jak taka regulacja powinna wyglądać szczegółowo, to jako punkt wyjścia dla ustawodawcy przy podjęciu prac legislacyjnych może wskazać art. 90 § 1 i 3 k.k. z 1932 r. oraz art. 115 k.p.k. z 1928 r. w pierwotnym brzmieniu.

Z przedstawionych powodów – na podstawie art. 35 ust. 1 uotpTK – postanowiono jak w sentencji.